

Evidencijski broj / Article ID: 16137066
Vrsta novine / Frequency: Dnevna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section:

→ **Matica hrvatska upravo objavila "Srpsko-hrvatski objasnidbeni rječnik"**

Ovaj rječnik nisam pisao i sva stajališta u njemu

ZA MLADE

Od rata naovamo odrasli su mnogi koji sa srpskim jezikom nisu u čestom dodiru

Denis Derk
 denis.derk@vecernji.net

Na skorašnjem Interliberu, koji počinje za tjedan dana, među novitetima koji će sasvim sigurno izazvati najviše komentara (a izdavač se toplo nada i interesa) jest "Srpsko-hrvatski objasnidbeni rječnik" profesora sa zagrebačkog Filozofskog fakulteta Marka Samardžija. Riječ o izdanju Matice hrvatske čija je najava prije točno dvije godine u Večernjem listu izazvala brojne uspjenjene kritike, primjedbe, kolumnističke humoreske i političke optužbe.

Nije za istjerivanje

Medijska buka bila je intenzivna kao da tu nije radi o stručnom jezičnom priručniku koji je plod dugogodišnjeg rada uglednog hrvatskog jezikoslovca, nego o nekakvoj policijskoj tjeranici kojom će se iz hrvatske jezične prakse istjerivati riječi srpskog podrijetla. "Dvadesetak godina nakon raspada druge zajedničke države, na hrvatskoj su strani odrasli naraštaji s hrvatskim jezičnim osjećajem, drugačije jezično odškolovali, koji u dodiru sa srpskim jezikom (u izravnoj komunikaciji, preko televizije ili tiskovina) zastaju nesigurni i zbunjeni jer im je velik dio toga leksika razu-

mljiv, dio sličan vlastitomu, ali i jedan dio nepoznat i nerazumljiv, pogotovo kad su posrijedi nazivi i nestandardnojezični leksemi. Upravo zato odlučio sam sastaviti ovaj rječnik po načelima dvojezične leksikografije prvenstveno kao praktično objasnidbeno pomagalo pripadnicama/pripadnicima hrvatske jezične zajednice za što potpunije, ispravnije i cjelovitije razumijevanje leksika srpskoga jezika", ističe u predgovoru profesor Samardžija.

I tvrdi da mu namjera nije bila da povuče razdjelnicu ili popiše sve razlike između hrvatskoga i srpskog jezika niti sve leksičke i leksičkosemantičke razlike što postoje u jezičnoj praksi dviju jezičnih i etničkih zajednica, nego govornicima i govornicama hrvatskoga olakšati razumijevanje srpskih općelexičkih i češćih terminoloških osebnosti.

"Budući da su u proteklih dvadesetak godina neka od privatnih, k tomu još uglavnom i amaterskih, pa i diletantskih izdanja o razlikama između hrvatskoga i srpskoga nekim stranim koleg(ic)ama, pokadšto i s primjesom slabo prikrivene zjuradosti, poslužila kao dobrodošao "dokaz" o naravi jezične politike u Republici Hrvatskoj, a i o navodnim posrtanjima jezikoslovne kroatistike kao

d, D / д, Д

č, C / ц, Ц

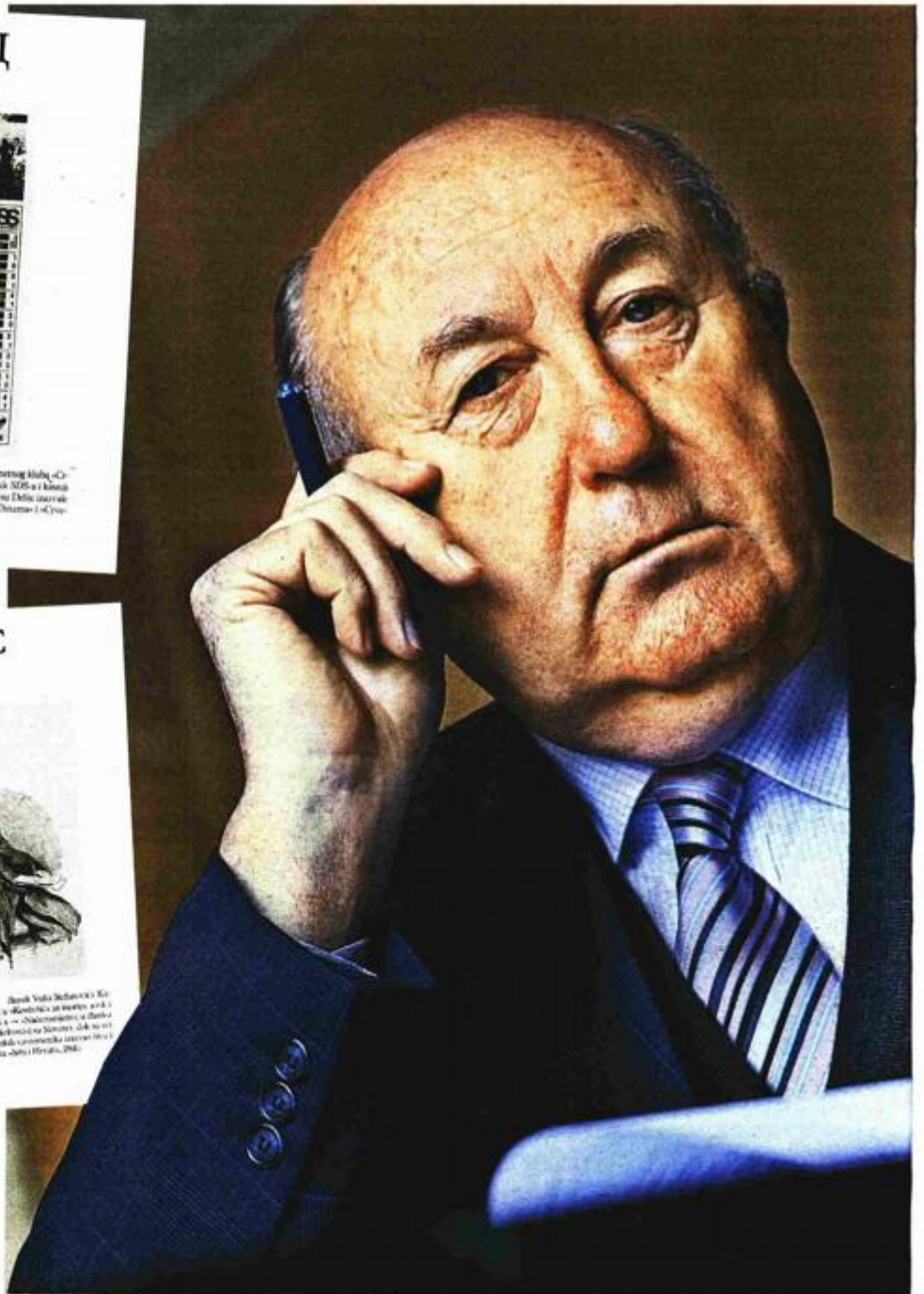
CRNA BUKA: IZPISA PUKA - izvan današnje knjige su izbrisani i nepoznat i nejasan i neprecizan izvještaj iz današnje Kraljevine Srbije: "Kraljevine Srbije su se organizirale u četiri vojvode: Crna rukavica, Bijela rukavica, Žuta rukavica i Crvena rukavica. Prvi pred nama nalazi se u Srpskoj pred rukavicom i pred rukom u kraljevstvu; drugi pred rukom u kraljevstvu; treći pred rukom u kraljevstvu; četvrti pred rukom u kraljevstvu." - Beograd, 1915.

s, S / с, С

SRPSKI SVETLOST: "SRPSKI SVETLOST" - izvan današnje knjige su izbrisani i nepoznat i nejasan i neprecizan izvještaj iz današnje Kraljevine Srbije: "Kraljevine Srbije su se organizirale u četiri vojvode: Crna rukavica, Bijela rukavica, Žuta rukavica i Crvena rukavica. Prvi pred nama nalazi se u Srpskoj pred rukom i pred rukom u kraljevstvu; drugi pred rukom u kraljevstvu; treći pred rukom u kraljevstvu; četvrti pred rukom u kraljevstvu." - Beograd, 1915.

Rječnik na početku svakoga slova donosi leksikonski sažete natuknice o odabranim događajima iz srpske nacionalne i političke povijesti ARHIV VL

prof. dr. Marka Samardžije

... po narudžbi samo su moja

**PRIMJERI
SRPSKIH
RIJEČI**
i njihovih
hrvatskih
jednakovrijednica

Cinkaroš

cinker, žbir, dojavitelj, tihohoda

Neuračunljiv

neubrojiv, nerazuman

Uviđaj

očevid

Snishodljiv

udvoran, dodvoran

Bukvalno

doslovno, dorječno

Crkotina

strvina, crkletina

Izvinjenje

isprika, opravdanje

Nasušan

poseban, nužan, svagdanji

Besprizoran

zapušten, zanemaren, prepušten ulici

Beznačajan

nevažan, nebitan

Buvljak

svaštarnica, ulična staretinarnica

Lešinar

sup, strvinar, orlušina

Patika

papuča, tenisica, šlapa

Podstrek

podsticaj

Patrola

ophodnja

Saučešće

sućut

Značaj

važnost, značenje

Svirep

okrutan, surov, nasilan

Usaglasiti

uskладити, договорити

Rječnik prof. Samardžije ima 600 stranica, a cijena mu je 250 kuna

Srpske se natuknice donose abecednim redom, i to i na latinici i na ćirilici

njezina pretpostavljena stručnog "servisa", izričito napominjem da je ovaj rječnik kao autorsko djelo nastao bez ikakve i bilo čije "narudžbe" pa su i stajališta i prosudbe u njemu iznesene autorske, dotično moje i samo tomu naslovniku treba nasloviti sve kritike, pokuđe, prigovore i zamjerke", piše Samardžija te otvoreno ističe da je do početka devedesetih godina prošlog stoljeća u Hrvatskoj vladao politikom brižno podupiran serbokroatizam koji je razlike između hrvatskoga i srpskoga jezika sustavno minimizirao i ignorirao.

Grah ili pasulj

Samardžija tvrdi i da je život u jugoslavenskom komunikacijskom prostoru sa zajedničkim "jezgrenim" dijelom nastavnih programa, zajedničkim radijskim i televizijskim emisijama, kazališnim izvedbama, a za muški dio hrvatske populacije i službom u JNA (u kojoj je de facto službeni i zapovjedni jezik bio srpski) ublaživao i umanjivao utjecaj razlika između hrvatskoga i srpskoga jezika u svakodnevnoj komunikaciji. Pri tome naglašava da se poneki jezikoslovac znao poslužiti

doskočicama poput one o grahu i pasulju: "Naime nije važno je li grah ili pasulj, važno je da ga ima!" Sada je pred hrvatskim čitateljima pregledni rječnik s više tisuća riječi na gotovo šest stotina stranica u kojem su prije svakog slova uvrštene leksikonski sažete natuknice o odabranim događajima iz srpske nacionalne i političke povijesti u rasponu od delija preko Čele-kule do znamenitih manastira s Atosa ili Kosova. Posebnu je pozornost profesor Samardžija posvetio srpskopравoslavnomu kršćanskom nazivlju, ali i posuđenicama. Srpske se natuknice donose uobičajenim abecednim redom, i to na oba pisma, dakle i latinicom i ćirilicom.

Autor je samokritički istaknuo i da nema kompetencije izvornoga govornika srpskog te da je leksiku srpskoga jezika pristupio kao inojezični govornik. – To ističem zbog toga što se, uza svu pomnju, moglo dogoditi da neki srpski leksikem nije obrađen cjelovito ili da mu nisu "uhvaćene" sve značenjske nijanse. Takvi se propusti mogu relativno lako ukloniti samo uz pomoć stručnjaka s odgovarajućim metajezičnim znanjem i kompetencijom izvornoga govornika srpskoga, ali takvu osobu pripravnu za suradnju nisam uspio pronaći – ističe prof. Samardžija. A kao što je uvrštavanje u rječnik npr. popovih muda i prije dvije godine izazvalo polemične iskre u hrvatskim medijima, tako će i sada, kada je Rječnik pred čitateljima, diskusija o njegovim prednostima i manama sigurno biti i glasna i duga.

Nisam uspio pronaći suradnika s kompetencijom izvornog srpskog govornika

o suradnicima

Nitko dobronamjieran danas ne osporava razlike u leksiku između srpskoga i hrvatskoga

o razlikama

